

Riigikohtu raamatupidamine ja tehingute seaduslikkus 2015. aastal

Riigikohtu raamatupidamine ja tehingute seaduslikkus 2015. aastal

Kokkuvõte auditeerimise tulemustest

Mida me auditeerisime?

Alates 2015. aastast koostavad ministeeriumid, põhiseaduslikud institutsioonid (v.a Riigikontroll) ja Riigikantslei täiemahulise majandusaasta aruande asemel ainult bilansi ja tulemiaruaruande ning riigieelarve täitmise aruande ja tegevuskavade täitmise aruande. Sellega seoses on muutunud ka Riigikontrolli auditi ulatus ja käsitusviis.

Riigieelarve seadus kohustab Riigikontrolli igal aastal auditeerima riigi raamatupidamise aastaaruande õigsust (varem kõigi riigiraamatupidamiskohustuslaste aastaaruannete õigsust) ning riigi tehingute seaduslikkust. Riigi raamatupidamise aastaaruandesse konsolideeritakse kõigi riigiraamatupidamiskohustuslaste, riigi äriühingute, riigi asutatud sihtasutuste ning riigi tulundusasutuse finantsaruanded, kus on kajastatud tehtud majandustehinguid.

Riigikohtu raamatupidamise ja tehingute seaduslikkuse audit on osa riigi raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja riigi tehingute seaduslikkuse hindamisest. Selleks, et anda hinnang riigi raamatupidamise aastaaruande õigsusele ja tehingute seaduslikkusele, tegi Riigikontroll audititoiminguid Riigikohtus, hinnates

- 2015. aastal sooritatud majandustehingute vastavust riigieelarve seadustele ja riigihangete seadusele ning
- auditeeritud tegevusvaldkondades raamatupidamise korralduse vastavust raamatupidamise heale tavale.

Mida me auditi tulemusel järeldasime?

Riigikontrolli hinnangul on Riigikohtu raamatupidamise korraldus auditeeritud tegevusvaldkondades heal tasemel, kooskõlas raamatupidamise hea tavaga, sh riigi raamatupidamise üldeeskirja ja raamatupidamise seadusega.

Riigikontrolli arvates on Riigikohtu majandustehingud olulises osas sooritatud kooskõlas riigieelarve seadusega, 2015. aasta riigieelarve seadusega ning 2015. aasta riigieelarve seaduse muutmise seadusega.

Riigikontrolli hinnangul on Riigikohus tulude kogumisel olulises osas järginud õigusaktides sätestatud põhimõtteid.

Riigikontrolli hinnangul on Riigikohus olulises osas järginud riigihangete seaduse põhimõtteid.

Sisukord

Riigikontrolli järeldused auditeeritud valdkondade kohta	3
Riigikohtu raamatupidamise korraldus on heal tasemel	3
Riigikohtu majandustehingud on valdavalt seaduslikud	3
Riigikohus on tulude kogumisel järginud õigusakte	3
Riigikohus on teinud tegevuskulusid sihipäraselt	4
Riigikohus on järginud riigihangete seadust	4
Riigikohtu esimehe vastus Riigikontrolli auditaruandele	5
Auditi iseloomustus	6
Riigikontrolli varasemaid auditeid Riigikohtu raamatupidamise valdkonnas	8
Lisa 1. Hinnangu andmise kriteeriumid	9

Riigikontrolli järeldused auditeeritud valdkondade kohta

Riigikohtu raamatupidamise korraldus on heal tasemel

1. Riigikontroll leiab, et raamatupidamine on Riigikohtus korraldatud hästi, raamatupidamist reguleerivad korrad on kehtestatud, neid on ajakohastatud ning neist on kinni peetud.

Riigikohtu majandustehingud on valdavalt seaduslikud

2. Tabelis on antud ülevaade sellest, milliseid valdkondi Riigikontroll auditeeris ning millised olid peamised järeldused kontrollitud valdkondade kohta. Valdkondade rahaline maht, mis on esitatud sulgudes iga valdkonna järel, on võetud Riigikohtu 2015. aasta riigieelarve täitmise aruandest.

Ülevaade auditist ja auditi tulemustest

Auditeeritud valdkond	Auditeeritud asutus	Kas tehingute tegemisel on järgitud lisas 1 toodud õigusaktide põhimõtteid?
Muude tulude kogumine (196 724 eurot)		
Kassatsioonikautsjonite arvestus	Riigikohus	jah
Tegevuskulude tegemine (4 684 256 eurot)		
Tööjõukulud	Riigikohus	jah
Majandamiskulud, sh hanked	Riigikohus	jah
Antud siirded riigiasutustele (469 500 eurot)		
Kohtunike pensionid Sotsiaalkindlustusametile	Riigikohus	jah

Riigikohus on tulude kogumisel järginud õigusakte

Muude tulude kogumine

3. Riigikohtu kogutud tulud olid 2015. aasta eelarve täitmise aruande järgi 0,2 miljonit eurot ja need on 2014. aasta tuludega võrreldes jäänud samale tasemele.

4. Auditi käigus selgitati, kas kohtu sisekontrollisüsteem, sh töökorraldus, loob piisava aluse kassatsioonikautsjonitest laekuva tulu kogumiseks. Audiitorid jõudsid järgmiste järeldusteni:

- Üldiselt loob kohtu sisekontrollisüsteem piisava aluse kassatsioonikautsjonitest laekuva tulu kogumiseks.
- Vaatamata sellele, et esineb puudusi kassatsioonikautsjonite menetlussüsteemides (kohtute infosüsteemis ehk KISis ja nõuete arvestamise programmis ehk NAPis), mida on kirjeldatud Riigikontrolli koostatud märgukirjas, on Riigikohus kogunud tulu enamasti kooskõlas õigusaktidega ning läbipaistvalt ja kontrollitavalt, seejuures on laekunud raha kantud riigieelarve tuludesse.

Tegevuskulude tegemine

Riigikohus on teinud tegevuskulusid sihipäraselt

5. Riigikohtule oli 2015. aastal riigieelarves tegevuskuludeks ette nähtud 5 miljonit eurot, millest 0,1 miljonit eurot viidi järgmisse eelarveaastasse ning ülejäänu kulutati 2015. aastal.
6. Auditi käigus selgitati, kas Riigikohtu sisekontrollisüsteem loob piisava aluse eraldatud raha sihipäraseks kasutamiseks. Audiitorid jõudsid järgmiste järeldusteni:
 - Kohtu sisekontrollisüsteem, sh töökorraldus, loob piisava aluse raha sihipäraseks kasutamiseks.
 - 2015. aastal tööjõukuludeks eraldatud 4 miljonit eurot on kasutatud sihipäraselt, kulutuste tegemisel on peetud kinni eelarve piirmääradest.
 - 2015. aastal majandamiskuludeks eraldatud 0,6 miljonit eurot on kasutatud sihipäraselt, eelarvest on kinni peetud ning ettemaksed ja tehtud kulutused on põhjendatud.

Riigikohtu hanked

Riigikohus on järginud riigihangete seadust

7. Riigikontroll auditeeris Riigikohtu soetusi, keskendudes riigihangete seaduse järgimisele. Seejuures analüüsiti riigihangete menetlust puudutavat sisekontrollisüsteemi ning hinnati valitud tehingute puhul, kas korraldatud hanked on kooskõlas nii riigihangete seaduse kui ka asutuse sisekordadega. Kontrolli tulemusel tegi Riigikontroll järgmised järeldused:

- Jättes arvesse võtmata väiksemad puudused hankekomisjoni töökorralduses, on Riigikontrolli hinnangul Riigikohus loonud hankemenetluse korraldamiseks piisava kontrollisüsteemi, s.t et hangete tegemist reguleerivad korrad on asja- ja ajakohased ning kooskõlas riigihangete seadusega; koostatud on hankeplaan ning sisse seatud sisekontrollisüsteemi puhul on võetud arvesse pettuse- ja korruptsiooniriski minimeerimist.
- Riigikontroll ei tuvastanud, et 2015. aastal oleks jäetud korraldamata üle piirmäära jäävaid hankeid.
- Kontrollitud hangete ulatuses oli Riigikohus järginud kehtestatud sisekontrollisüsteemi ja riigihangete seaduse põhimõtteid.

Teadmiseks, et

riigihanke hankemenetluse korraldamise kohustus tekib, kui

- hangitavad asjad ja teenused maksavad 40 000 eurot;
- hangitavad ehitustööd maksavad 250 000 eurot.

/allkirjastatud digitaalselt/

Krista Zibo
finantsauditi osakonna peakontrolör

Riigikohtu esimehe vastus Riigikontrolli auditiaruandele

Riigikontroll auditi tulemusel Riigikohtu aruandes soovitusi ei andnud. Riigikohtu esimees saatis 31.05.2016 oma vastuse Riigikontrolli auditiaruande eelnõu kohta.

Riigikohtu esimehe üldised kommentaarid auditiaruande kohta

Täname Riigikontrolli auditi „Riigikohtu raamatupidamine ja tehingute seaduslikkus 2015. aastal“ ja hea koostöö eest. Kinnitame, et oleme Riigikohtule edastatud kontrolliaruande „Riigikohtu raamatupidamine ja tehingute seaduslikkus 2015. aastal“ eelnõuga tutvunud ning ei soovi sellele märkusi lisada.

Auditi iseloomustus

Auditi eesmärk

Tulenevalt riigieelarve seadusest on Riigikontrolli kohustuseks auditeerida riigi raamatupidamise aastaaruannet. Samuti tuleb Riigikontrollil kontrollida riigi tehingute seaduslikkust. Riigikohtu raamatupidamise ja tehingute seaduslikkuse audit on riigi raamatupidamise aastaaruande ja tehingute seaduslikkuse auditi üheks aluseks.

Riigikohtu auditi eesmärk on avaldada arvamust kohtu tehingute seaduslikkuse kohta.

Auditi ulatus ja käsitusviis

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI (Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon) auditistandarditega, milles on käsitletud nii finantsaruannete kui ka tehingute seaduslikkuse auditeerimist finantsaruannete auditi raames. Nende standardite järgi tuleb audit kavandada ja sooritada viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi väärkajastamisi ja tehingud on olulises osas kooskõlas lisa 1 A-osas nimetatud õigusaktidega.

Audititoimingute käigus koguti finantsaruannetes esitatud arvandmete ja avalikustatud info ning tehingute seaduslikkuse kohta tõendusmaterjali. Asjakohaste audititoimingute kavandamiseks võttis Riigikontroll arvesse finantsaruannete koostamiseks ja tehingute seaduslikkuse järgimiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, avaldamata arvamust sisekontrollisüsteemi tulemuslikkuse kohta. Auditi käigus hinnati ka seda, kas kasutatud arvestuspõhimõtted on olnud asjakohased.

Riigikohtus ei ole Riigikontroll teinud raamatupidamise aastaaruande auditit, vaid on sooritanud audititoiminguid, mis on vajalikud, et anda hinnang riigi tehingute seaduslikkusele. Seetõttu ei avalda Riigikontroll arvamust 16.05.2016 riigikohtu direktori allkirjastatud saldoandmiku kui terviku õigsuse kohta.

Riigikontroll leiab, et audititoimingud annavad piisava aluse, et avaldada arvamust Riigikohtu majandustehingute seaduslikkuse kohta.

Riigikontrolli hinnang – olulises osas kooskõlas – tähendab, et puuduvad sellised asjaolud, mille esitamine või esitamata jätmine võib mõjutada auditiaruande kasutaja hinnangut tehingute seaduslikkusele. Olulisuse määramisel on Riigikontroll võtnud arvesse nii olulisuse kvantitatiivseid (olulisus summa järgi) kui ka kvalitatiivseid (olulisus sisu ja konteksti järgi) aspekte. Olulisuse hindamisel sisu ja konteksti järgi on Riigikontroll võtnud arvesse nii eksimuste mõju üksikult ja koos kui ka sisemisi ja väliseid mõjuteid.

Riigikohtu raamatupidamise korraldus

Et avaldada arvamust Riigikohtu raamatupidamise korralduse kohta, hindas Riigikontroll, kas tehingute seaduslikkuse seisukohast oluliste valdkondade majandustehingute kajastamine vastab Eesti heale raamatupidamistavale. Selle põhinõuded on kehtestatud Eesti raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid ja riigi raamatupidamise üldeeskiri. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetele (Euroopa Liidu raamatupidamise direktiivid, rahvusvahelised finantsarvestuse standardid ja rahvusvahelised avaliku sektori raamatupidamise standardid).

Riigikohtu tehingute seaduslikkus

Tehingute seaduslikkuse kohta arvamuse avaldamiseks auditeeris Riigikontroll, kas Riigikohtu tehingud on olulises osas sooritatud, lähtudes riigieelarve seadusest ning 2015. aasta riigieelarve seadusest ja 2015. aasta riigieelarve seaduse muutmise seadusest. Selleks keskenduti riigieelarve täitmise sihipärasusele ja

läbipaistvusele, kontrollides, kas Riigikohtu kulud on tehtud sihipäraselt, kas eelarvest on kinni peetud ning kas ettemaksed ja tehtud kulutused on põhjendatud.

Varade soetamisel kontrolliti, kas tehingud on sooritatud, lähtudes riigihangete seaduse põhiprintsiipidest, milleks on säästlikkus ja otstarbekus, võrdne kohtlemine ja proportsionaalsus, läbipaistvus ja kontrollitavus, efektiivne konkurents ning huvide konflikti vältimine. Selleks kontrolliti valikuliselt, kas hangete piirmäära ületavate soetuste puhul on järgitud riigihangete seaduses ette nähtud menetluskorda ja kas väiksemate soetuste puhul on kinni peetud riigihangete põhinõuetest.

Auditi lõpetamise aeg

Audititoimingud lõpetati aprillis 2016.

Auditi meeskond

Auditis osalesid vanemaudiitor Ivika Vispel ja audiitor Triin Saarma.

Kontaktandmed

Auditi kohta saab lisainfot Riigikontrolli kommunikatsiooniteenistusest
tel +372 640 0704 või +372 640 0777, e-post riigikontroll@riigikontroll.ee

Auditiaruande elektrooniline koopia (pdf) on saadaval koduleheküljel www.riigikontroll.ee.

Auditiaruande kokkuvõte on saadaval ka inglise keeles.

Auditiaruande number Riigikontrolli asjaajamissüsteemis on 2-1.8/16/60138/11.

Riigikontrolli postiaadress on:

Narva mnt 11a

15013 TALLINN

Tel +372 640 0700

Faks +372 661 6012

riigikontroll@riigikontroll.ee

Riigikontrolli varasemaid auditeid Riigikohtu raamatupidamise valdkonnas

07.05.2015 – **Riigikohtu 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus**

21.04.2014 – **Riigikohtu 2013. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus**

10.04.2013 – **Riigikohtu 2012. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus**

27.04.2012 – **Riigikohtu 2011. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus**

25.05.2011 – **Riigikohtu 2010. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus**

Kõik aruanded on kättesaadavad Riigikontrolli koduleheküljelt www.riigikontroll.ee

Lisa 1. Hinnangu andmise kriteeriumid

A. Tehingute seaduslikkuse kohta arvamuse avaldamisel tugines Riigikontroll järgmistele õigusaktidele:

- 2015. aasta riigieelarve seadus, §-d 1–2, 8;
- rahandusministri 10.09.2014. aasta määrus nr 30 „Kassalise teenindamise eeskiri”;
- rahandusministri 17.09.2014. aasta määrus nr 33 „Eelarveklassifikaator”;
- riigieelarve seadus, §-d 26, 29, 30–34, 53–54, 59, 60, 64;
- riigihangete seadus, §-d 1, 3–5, 7, 10, 13¹–16, 18²–25, 29–31, 35–41, 44, 46–47, 50, 54, 58, 69–71, 105.

B. Lisaks hindas Riigikontroll tehingute kontrollimisel kooskõla järgmistele olulisematele õigusaktidega:

- avaliku teenistuse seadus, §-d 1–2, 5–7, 9–11, 13, 21–24, 34–35, 37–46, 52, 57, 61–63, 86–90, 101–104, 107–108, 113, 131;
- töölepingu seadus, §-d 1, 4–5, 9–10, 12, 15, 21, 28–30, 33, 42–45, 51–65, 67–71, 79–89, 91–102;
- Vabariigi Valitsuse 11.06.2009. aasta määrus nr 91 „Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord”;
- Vabariigi Valitsuse 11.06.2009. aasta määrus nr 92 „Puhkusetasu ja keskmise töötasu riigieelarvest hüvitamise kord”;
- kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seadus;
- kohtute seadus, §-d 75–76, 82, 84, 132¹–132³, 132⁶–133;
- tsiviilkohtumenetluse seadustik, §-d 138, 140, 142, 149, 180, 339, 672, 706;
- halduskohtumenetluse seadustik, § 107.